

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízdila a soudkyň JUDr. Kateřiny Šimáčkové a JUDr. Milady Tomkové v právní věci žalobce: **M. Š.**, zastoupeného JUDr. Vladimírem Procházkou, advokátem, se sídlem Rooseveltova 16, Plzeň, proti žalovanému: **Krajský úřad Plzeňského kraje**, odbor dopravy a silničního hospodářství, se sídlem Škroupova 18, Plzeň, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 10. 2008, č. j. DSH/11894/08, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 29. 7. 2010, č. j. 17 A 5/2010 - 158,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Městský úřad Tachov vydal dne 29. 8. 2008 rozhodnutí, jímž žalobce uznal vinným přestupkem podle § 22 odst. 1 písm. d) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o přestupcích"), porušením § 5 odst. 1 písm. f) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů, a uložil mu pokutu ve výši 25 000 Kč a zákaz řízení motorových vozidel na dobu 12 měsíců.

Proti uvedenému rozhodnutí podal žalobce odvolání, které žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím zamítl s tím, že podle § 5 odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu je každý řidič povinen podrobit se na výzvu strážníka či příslušníka Policie České republiky vyšetření podle zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, (dále jen „zákon č. 379/2005 Sb."). Takovým vyšetřením není pouze

orientační dechová zkouška, nýbrž i lékařské vyšetření spojené s odběrem krve či jiného biologického materiálu, které žalobce odmítl s tím, že je vzhledem k výsledku dechové zkoušky (0,2‰) nadbytečné. Podle žalovaného se přitom výzva strážníka či policisty k podrobení se lékařskému vyšetření neváže pouze na podezření, že řidič požil alkohol či návykovou látku, ale může být vyjádřena kdykoli během kontroly či šetření dopravní nehody.

Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Plzni. Žalobce zejména uváděl, že u něj hlídka Policie ČR provedla orientační dechovou zkoušku, kterou po uplynutí 45 minut zopakovala. Poté mu však umožnila další jízdu motorovým vozidlem do místa jeho bydliště, aniž by jej k lékařskému vyšetření znovu vyzvala. Žalobce v odvolání navrhoval provedení důkazu výslechem svědků - policistů, kteří zákrok prováděli a jednak interním přepisem Policie ČR, podle nějž mají orgány policie postupovat v obdobných situacích. Tím, že žalovaný navrhované důkazy neprovedl, nezjistil skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti (§ 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád), a porušil ustanovení § 89 odst. 2 tohoto zákona, podle nějž odvolací správní orgán přezkoumává soulad napadeného rozhodnutí a řízení, které vydání rozhodnutí předcházelo, s právními předpisy (...).

Krajský soud žalobě rozsudkem ze dne 19. 5. 2009, č. j. 17 Ca 78/2008 - 55, vyhověl, rozhodnutí Městského úřadu Tachov i žalovaného zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Krajský soud v odůvodnění svého rozsudku odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 6. 2008, č. j. 2 As 9/2008 - 77, publikovaný pod č. 1684/2008 Sb. NSS. Krajský soud uvedl, že v nyní posuzované věci stejně jako ve věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 2 As 9/2008, je třeba přihlédnout ke skutečnosti, že po podání žaloby došlo ke změnám hmotněprávních ustanovení zvláštního zákona, upravujících podmínky, za nichž vzniká povinnost podrobit se orientačnímu a lékařskému vyšetření pro zjištění ovlivnění alkoholem - jednání spočívající v tom, že řidič odmítne odborné lékařské vyšetření, ale podrobí se dechové zkoušce, přestalo být podle § 16 odst. 2 zákona č. 379/2005 Sb., ve znění účinném od 1. 1. 2009, protiprávní. Přestože k této legislativní změně došlo až poté, co bylo řízení před žalovaným ukončeno, soud je povinen k této změně přihlédnout v souladu se zásadou retroaktivity ve prospěch pachatele. Žalobce tedy skutkovou podstatu přestupku podle § 22 odst. 1 písm. d) zákona o přestupcích podle citovaného rozsudku krajského soudu naplnit nemohl.

Ke kasační stížnosti žalovaného Nejvyšší správní soud tento rozsudek krajského soudu zrušil rozsudkem ze dne 16. 12. 2009, č. j. 6 As 40/2009 - 125, publ. pod č. 2027/2010 Sb. NSS. Nejvyšší správní soud zde dospěl k závěru, že novelizací ustanovení § 16 odst. 2 zákona č. 379/2005 Sb. došlo pouze ke změně okolností, za jakých policista či jiná k tomu oprávněná osoba realizuje výzvu k podrobení se vyšetření. Povinnost podrobit se takové výzvě je však nadále v nezměněné podobě zakotvena v § 5 odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu a ten kdo se přes takovou výzvu odmítne vyšetření podrobit se nadále dopouští přestupku podle § 22 odst. 1 písm. d) zákona o přestupcích. Nejvyšší správní soud tedy konstatoval, že nedošlo ke změně či vypuštění skutkové podstaty přestupku, za jejíž naplnění byl žalobce sankcionován, a řidič je tak i po novelizaci ustanovení § 16 odst. 2 zákona č. 379/2005 Sb. provedené zákonem č. 274/2008 Sb., povinen podrobit se odbornému lékařskému vyšetření, je-li k tomu vyzván.

V navazujícím řízení krajský soud vydal v záhlaví označený rozsudek, v němž posuzoval zejména tři okruhy žalobních námitek - námitky týkající se nedostatečného zjištění skutkového stavu, námitku, že policisté žalobce řádně nepoučili o následcích odmítnutí odborného vyšetření, a námitku nedostatečné kalibrace dechového analyzátoru.

Pokud jde o námitky směřující do zjišťování skutkového stavu, vycházel krajský soud především z policejního oznámení o přestupku ze dne 26. 7. 2008, v němž je uvedeno, že se žalobce podrobil dechové zkoušce a že odmítl lékařské vyšetření, a které je podepsáno mimo jiné i žalobcem. Dále krajský soud vycházel z protokolu z ústního jednání ze dne 28. 8. 2008, na němž žalobce potvrdil, že alkohol požil, že byl příslušníky Policie ČR vyzván k podrobení se odbornému lékařskému vyšetření a že byl podroben dvěma dechovým zkouškám. Na tomto základě krajský soud uzavřel, že ve správním řízení bylo najisto postaveno, že u žalobce byla zjištěna hladina alkoholu vyšší než 0 promile, přičemž způsob, jakým k tomu správní orgány dospěly, má orientační charakter (analyzátor dechu), a žalobce tedy podle krajského soudu měl povinnost podrobit se odbornému lékařskému vyšetření. Vzhledem k tomu, že žalobce této své povinnosti nedostál, dopustil se přestupku podle § 22 odst. 1 písm. d) zákona o přestupcích. Vzhledem k tomu, že o takto zjištěném skutkovém stavu nebyly pochybnosti, nepochybil žalovaný, pokud neprovedl důkazy, které žalobce v odvolání navrhoval (výslechy příslušníků Policie ČR, interním předpisem Policie ČR ohledně postupu policistů v případě, kdy hladina alkoholu zjištěná dechovou zkouškou je mimořádně nízká). Ze stejného důvodu žalovaný neporušil § 89 odst. 2 správního řádu, podle kterého odvolací orgán přezkoumá soulad napadeného rozhodnutí a řízení, které vydání rozhodnutí předcházelo, s právními předpisy.

Krajský soud považoval rovněž za nadbytečné doplňovat skutkový stav v řízení před soudem o výslech svědků - kontrolujících policistů, o důkaz tzv. Metodikou Ministerstva dopravy k usměrnění některých správních činností obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a krajských úřadů v souvislosti s novelizací zákonů č. 361/2000 Sb. a č. 379/2005 Sb. zákonem č. 274/2008 Sb. (dále jen „Metodika Ministerstva dopravy“) ani o důkaz tzv. Pracovním postupem Českého metrologického institutu č. 114 - MP - C008 - 08 označeným jako Metodika měření alkoholu v dechu pro analyzátory alkoholu v dechu (dále jen „Pracovní postup ČMI“). Podle krajského soudu nemá žádný právní význam okolnost, že policisté žalobce později vyzvali k další dechové zkoušce na alkohol a přitom již výzvu, aby se podrobil odbornému lékařskému vyšetření, neopakovali, neboť žalobce se dopustil přestupku podle § 22 odst. 1 písm. d) zákona o přestupcích již tím, že se přes výzvu odmítl podrobit odbornému lékařskému vyšetření na zjištění hladiny alkoholu v krvi. Z tohoto důvodu nemají právní význam ani další, se spisem rozporná, tvrzení žalobce, např. že mu policisté po druhé dechové zkoušce umožnili odjet domů vlastním osobním automobilem.

Námitku, že policisté žalobce řádně nepoučili o následcích odmítnutí odborného lékařského vyšetření, považoval krajský soud za nedůvodnou s tím, že se poučovací povinnost správního orgánu týká výlučně procesních práv. Nepodrobí-li se řidič motorového vozidla na výzvu odbornému lékařskému vyšetření, vzniká mu povinnost uhradit uloženou pokutu, tedy povinnost hmotněprávní.

K námitkám týkajícím se řádného ověření dechového analyzátoru zn. Dräger krajský soud uvedl, že dechové analyzátory jsou tzv. stanovenými měřidly, která podléhají jednak schválení typu, a to již v době před zahájením výroby či uskutečněním dovozu, a jednak prvotnímu ověření každého exempláře, které je podmínkou jeho uvedení na trh. V době používání pak musí být stanovená měřidla následně ověřována, přičemž u analyzátorů alkoholu v dechu činí doba platnosti tohoto ověření jeden rok. Vzhledem k tomu, že jsou tyto analyzátory alkoholu v dechu běžně užívány, nelze pochybovat o tom, že jsou i certifikovány a prvotně ověřeny. Z policejního oznámení ze dne 26. 7. 2008 pak vyplývá, že příští ověření dechového analyzátoru, který byl v případě žalobce použit, mělo být provedeno dne 1. 12. 2008, a není tedy ani pochyb o tom, že příslušné měřidlo bylo i řádně kalibrováno.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, v níž uvádí kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel jednak namítá, že krajský soud pochybil, když neprovedl veškeré jím navrhované důkazy, zejména pak důkaz Metodikou Ministerstva dopravy a souvisejícím Pracovním postupem ČMI. Dále se krajský soud podle stěžovatele nezabýval tím, zda jej orgány Policie ČR měly skutečně vyzvat k podrobení se odbornému lékařskému vyšetření, neboť podle § 16 odst. 2 zákona č. 379/2005 Sb. platného do 31. 12. 2008 platilo, že povinnost podrobit se odbornému lékařskému vyšetření má osoba, která se požitím alkoholu nebo jiných návykových látek *uvedla do stavu, v němž bezprostředně ohrožuje* sebe nebo jiné osoby, veřejný pořádek nebo majetek (...). Stěžovatel má přitom za to, že v žádném případě nebyl ve stavu bezprostředně ohrožujícím sebe nebo jiné osoby a že nebylo ani důvodné podezření, že by byl býval někomu způsobil újmu na zdraví.

Dále stěžovatel uvádí, že hladina alkoholu, která byla zjištěna v jeho dechu, tedy 0,2 promile, odpovídá hladině fyziologické a odkazuje na citovanou metodiku (pozn. NSS: zřejmě se jedná o Pracovní postup ČMI), podle které se považuje za „negativní zkoušku“, pokud je detekované množství alkoholu rovné a nižší 0,2 promile.

Průběh obou měření alkoholu v dechu stěžovatele dále mimo jiného vyvolává pochybnosti o plné a bezchybné funkčnosti použitého měřiče; při prvním měření byla u stěžovatele zjištěna hladina alkoholu ve výši 0,2 promile, při druhém (po 45 minutách) pak 0,19, přičemž standard odbourávání alkoholu z krve užívaný soudními lékaři činí běžně 0,12 až 0,18 promile za hodinu.

Na závěr stěžovatel tvrdí, že výzva policistů k podrobení se odbornému lékařskému vyšetření při zjištěné hladině alkoholu v dechu stěžovatele ve výši 0,2 promile je šikanózní. Přestože právní úprava vychází z tzv. nulové tolerance k alkoholu, došlo v posledních letech k určitému posunu v přístupu k této problematice, přičemž by se takový posun měl projevit i v posouzení intenzity a závažnosti porušení nebo ohrožení zájmu společnosti ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o přestupcích.

Dříve, než Nejvyšší správní soud přistoupil k věcnému posouzení kasační stížnosti, zabýval se tím, zda toto podání splňuje všechny formální náležitosti na něj kladené. Dospěl k závěru, že kasační stížnost byla podána včas (§ 106 s. ř. s.), osobou k tomu oprávněnou (§ 102 s. ř. s.), která je řádně zastoupena (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Přípustnost kasační stížnosti

v tomto konkrétním případě však Nejvyšší správní soud posuzoval i ve světle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s., podle kterého je kasační stížnost, která směřuje jen proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem, nepřípustná; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu.

Nejvyšší správní soud v posuzovaném případě zrušil ke kasační stížnosti žalovaného rozsudek krajského soudu, který bez bližšího posouzení konkrétních žalobních námitek žalobě vyhověl s tím, že je v daném případě třeba aplikovat zásadu retroaktivity ve prospěch přestupce (žalobce). Nejvyšší správní soud se pak ve svém zrušujícím rozsudku zabýval pouze tím, zda bylo na místě uvedenou zásadu uplatnit, a dospěl k závěru, že nikoli. Tento právní názor krajský soud v navazujícím řízení respektoval a přistoupil k posouzení konkrétních žalobních námitek. Se způsobem, jakým tak krajský soud učinil, pak stěžovatel ve zde předložené kasační stížnosti nesouhlasí. Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud svůj názor na otázky, které jsou předmětem žalobních námitek, dosud nevyslovil, je třeba mít nyní posuzovanou kasační stížnost za přípustnou.

V dalším tedy zdejší soud přistoupil k posouzení důvodnosti kasační stížnosti. Stěžovatel ve své kasační stížnosti uvádí důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a e) s. ř. s. Vzhledem k tomu, že přezkoumávaným rozsudkem krajský soud žalobu zamítl, není uplatnitelný kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tedy nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí nebo zastavení řízení. Nejvyšší správní soud tedy kasační stížnost posoudí pouze v rozsahu kasačních důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.

Úvodem stěžovatel nesouhlasí s postupem krajského soudu, který zamítl návrh na provedení stěžovatelem navrhovaných důkazů, konkrétně Metodiky Ministerstva dopravy a souvisejícího Pracovního postupu ČMI s tím, že by jejich provedení bylo pro posouzení předmětné věci nadbytečné.

Krajský soud ve svém rozsudku na několika místech zdůraznil, že ve zkoumané věci jde o posouzení, zda se stěžovatel dopustil přestupku podle § 22 odst. 1 písm. d) zákona o přestupcích, tedy že se na výzvu odmítl podrobit vyšetření, zda při řízení vozidla nebyl ovlivněn alkoholem nebo jinou návykovou látkou. V tomto ohledu krajský soud vycházel z toho, že ve správním řízení bylo najisto postaveno, že byl stěžovateli zjištěn obsah alkoholu v dechu ve výši 0,2 promile, že stěžovatel asi 10 hodin před dechovou zkouškou požil alkohol, že byl policisty vyzván k lékařskému odbornému vyšetření spojenému s odběrem krve a že takové vyšetření odmítl. Tyto skutečnosti ostatně sám stěžovatel stvrdil svým podpisem na policejním oznámení o přestupku ze dne 26. 7. 2008, č. j. ORTC - 5358/PŘ - 2008 - 11, a vytištěném dokladu o výsledku dechové zkoušky z téhož dne, č. 00242, a uvedl při ústním jednání o projednání přestupku na městském úřadě dne 28. 8. 2008 (protokol č. j. 5248/2008-ODSH-3). Z těchto najisto postavených skutečností pak krajský soud dovodil naplnění skutkové podstaty podle § 22 odst. 1 písm. d) zákona o přestupcích, aniž by musel dále zjišťovat skutkový stav provedením stěžovatelem navržených důkazů. Na okraj Nejvyšší správní soud dodává, že Metodika Ministerstva dopravy (založená v soudním spise na č. l. 87), kterou stěžovatel navrhoval jako důkaz v řízení před soudem, se vztahuje až k novelizovanému zákonu o silničním provozu (novela provedená zákonem č. 274/2008 Sb., účinná od 1. 1. 2009). Z pasáže

této metodiky vztahující se k retroaktivitě této nové úpravy (1.4) nicméně vyplývá, že silniční zákon před uvedenou novelou přiznával dechové zkoušce pouze orientační hodnotu a že povinností kontrolního orgánu tedy bylo zajistit na základě podezření zjištěného takovou dechovou zkouškou použitelný důkazní prostředek, tedy vyzvat řidiče k lékařskému vyšetření. Další stěžovatelem navrhovaný důkaz - Pracovní postup ČMI (v soudním spise na č. l. 103) - se pak týká technických požadavků na měřidla, postupu při samotném měření, vyhodnocování výsledků měření, tolerance měření, apod. Tento podklad by tedy krajskému soudu nijak neumožnil lépe zjistit skutkový stav ve věci přestupku podle § 22 odst. 1 písm. d) zákona o přestupcích.

V dalších stížnostních námitkách stěžovatel polemizuje s tím, zda byly orgány Policie ČR vůbec oprávněny vyzvat stěžovatele k podrobení se odbornému lékařskému vyšetření, neboť podle § 16 odst. 2 zákona č. 379/2005 Sb. platného do 31. 12. 2008 platilo, že povinnost podrobit se takovému vyšetření má pouze osoba, která se požitím alkoholu nebo jiných návykových látek *uvedla do stavu, v němž bezprostředně ohrožuje* sebe nebo jiné osoby (...), přičemž stěžovateli byla dechovou zkouškou zjištěna hladina alkoholu ve výši 0,2 promile.

Z dosavadní judikatury zdejšího soudu vyplývá, že relevantní právní úprava nevázala povinnost řidiče podrobit se lékařskému vyšetření na pozitivní výsledek dechové zkoušky. Rozhodující byla výzva policisty k podstoupení lékařského vyšetření, která byla opodstatněná v případě, kdy na základě orientační dechové zkoušky či na základě jiných indicií vzniklo důvodné podezření, že kontrolovaná osoba řídila vozidlo pod vlivem alkoholu. Takové podezření pak bylo dáno mimo jiné například právě pozitivním výsledkem dechové zkoušky. (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2009, č. j. 5 As 24/2010 - 65, publikovaný pod č. 2063/2010 Sb. NSS, či ze dne 21. 9. 2010, č. j. 8 As 59/2010 - 78) Ze správního spisu v posuzovaném případě nevyplynulo, že by výzva příslušných policistů byla projevem libovůle nebo šikany ze strany policejního orgánu. Právě naopak - opodstatněnost předmětné výzvy byla dána jednak výsledky orientačních dechových zkoušek a jednak skutečností, která vyplývá z úředního záznamu o přestupku ze dne 26. 7. 2008, a sice, že kontrolující policistka ucítila po naklonění k řidiči alkohol. Stěžovatel dále ve svém vyjádření na ústním jednání tvořícím součást protokolu o ústním projednání přestupku ze dne 28. 8. 2008 sám uvedl, že dne 25. 7. 2008 kolem 14. - 14. 30 hodin (policejní kontrola byla provedena dne 26. 7. 2008 v 01:15 hod) alkohol požil. Tyto skutečnosti mohly zavdat důvodné podezření, zda se stěžovatel požitím alkoholu nebo jiných návykových látek neuvedl do stavu, v němž bezprostředně ohrožuje sebe nebo jiné osoby ve smyslu shora citovaného § 16 odst. 2 zákona č. 379/2005 Sb. Posuzujeme-li naplnění skutkové podstaty podle § 22 odst. 1 písm. d) zákona o přestupcích, není tedy relevantní, zda hladina alkoholu, která byla dechovou zkouškou u stěžovatele zjištěna, je fyziologickou hladinou či nikoli. Výzvu policistů k podrobení se odbornému lékařskému vyšetření legitimizovala jednak sama skutečnost, že výsledek orientační dechové zkoušky byl pozitivní, a jednak to, že kontrolující policistka ze stěžovatele cítila alkohol. Postup policistů tak nelze považovat ani za šikanózní, jak stěžovatel namítá.

Z tohoto pohledu není rovněž relevantní námitka stěžovatele týkající se funkčnosti použitého analyzátoru alkoholu v dechu zn. Dräger. Jak již uvedl žalovaný i krajský soud, v nyní posuzované věci jde o přestupek podle § 22 odst. 1 písm. d) zákona o přestupcích,

nikoli o přestupek podle § 22 odst. 1 písm. b) či c) tohoto zákona. Jak vyplývá ze shora uvedeného, je výzva k podrobení se odbornému lékařskému vyšetření oprávněná v případech, kdy na základě orientační dechové zkoušky či jiných indicií vznikne důvodné podezření, že kontrolovaná osoba řídila vozidlo pod vlivem alkoholu. V nyní posuzovaném případě důvodné podezření vzniklo nejen na základě orientační dechové zkoušky, ale i čichového vjemu policistky. Z těchto důvodů tedy není relevantní otázka, zda byl analyzátor dechu řádně ověřen (skutečnost, že byl kalibrován vyplývá z elektronického výpisu z analyzátoru č. 00242 založeného ve správním spise).

Ze všech shora uvedených důvodů shledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost nedůvodnou a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. ji zamítl.

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl v řízení úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů řízení nenáleží (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Žalovaný náhradu nákladů řízení nepožadoval, proto Nejvyšší správní soud rozhodl tak, že se mu náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. března 2011

JUDr. Bohuslav Hnízdil
předseda senátu